I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

HENSTILLINGER

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS HENSTILLING

af 18. juni 2009

om fastlæggelse af en europæisk referenceramme for kvalitetssikring af erhvervsuddannelserne

(EØS-relevant tekst)

(2009/C 155/01)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION —

som henviser til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 149, stk. 4, og artikel 150, stk. 4,

som henviser til forslag fra Kommissionen,

som henviser til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg [1],

som henviser til udtalelse fra Regionsudvalget [2],

som træffer afgørelse efter proceduren i traktatens artikel 251 [3], og

som tager følgende i betragtning:

(1) Overgangen til en videnbaseret økonomi (Det Europæiske Råds møde i Lissabon i 2000) kræver modernisering og løbende forbedring af erhvervsuddannelsessystemerne som reaktion på hastige forandringer i økonomien og samfundet, således at de kan bidrage til at øge beskæftigelsesegnetheden og den sociale inddragelse og forbedre adgangen til livslang læring for alle, herunder dårligt stillede personer.

(2) På Det Europæiske Råds møde i Barcelona i 2002 blev det fastsat som mål at gøre Europas uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer til en kvalitetsreference på verdensplan senest i 2010.

(3) I de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008), der blev vedtaget i Lissabon, opfordres medlemsstaterne til at udvikle systemer for livslang læring, der er overkommelige i pris og lettilgængelige samt i stand til at reagere på de ændrede behov i en videnbaseret økonomi og et videnbaseret samfund. Tilpasning og kapacitetsopbygning i erhvervsuddannelsessystemerne er en forudsætning for at øge deres relevans for arbejdsmarkedet. De målsætninger, der fastsættes inden for rammerne af uddannelsespolitikken, bør derfor i stigende grad supplere de målsætninger, der fastsættes inden for rammerne af den økonomiske politik og arbejdsmarkedspolitikken, for at kombinere social samhørighed og konkurrenceevne.

(4) Efter Rådets resolution af 19. december 2002 om fremme af styrket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse [4] (»Københavnsprocessen«) og som et resultat af et efterfølgende samarbejde mellem Kommissionen, medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter, EØS- og EFTA-landene samt kandidatlandene om det prioriterede område kvalitetssikring er der blevet udviklet en fælles referenceramme for kvalitetssikring (Common Quality Assurance Framework, »CQAF«), som tager hensyn til eksisterende erfaring og god praksis i de forskellige deltagerlande.

(5) I henhold til Rådets og Kommissionens fælles 2004-midtvejsrapport til Det Europæiske Råd om

[1] EUT C 100 af 30.4.2009, s. 136.
[2] EUT C 325 af 19.12.2008, s. 48.
[3] Europa-Parlamentets udtalelse af 18.12.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 11.5.2009.
[4] EFT C 13 af 18.1.2003, s. 2.

arbejdsprogrammet uddannelse og erhvervsuddannelse 2010 [1] bør CQAF inden for erhvervsuddannelser (som led i opfølgningen på Københavnserklæringen) og udarbejdelsen af en række vedtagne standarder, procedurer og retningslinjer for kvalitetssikring [2] (i tilknytning til Bolognaprocessen og som led i arbejdsprogrammet for uddannelsessystemernes mål) være nogle af Europas allerhøjeste prioriteter.

(6) Rådet (uddannelse) godkendte i maj 2004 [3] CQAF-tilgangen og opfordrede medlemsstaterne og Kommissionen til på frivilligt plan at fremme den inden for deres respektive kompetenceområder sammen med de relevante berørte parter.

(7) Det europæiske netværk for kvalitetssikring inden for erhvervsuddannelser [4] opstillede en europæisk platform, der muliggjorde en passende opfølgning af Rådets konklusioner fra 2004 og Helsingforskommunikéet og lettede et varigt samarbejde mellem landene.

(8) I 2006 understregede Helsingforskommunikéet behovet for videreudvikling og indførelse af fælles europæiske redskaber, der specifikt er rettet mod erhvervsuddannelserne, idet der trækkes på principperne for en fælles referenceramme for kvalitetssikring som omhandlet i Rådets konklusioner fra maj 2004 om kvalitetssikring inden for erhvervsuddannelserne med henblik på at fremme en kultur med kvalitetsforbedring og øget deltagelse i det europæiske netværk for kvalitetssikring inden for erhvervsuddannelser.

(9) Nærværende henstilling fastlægger en europæisk referenceramme for kvalitetssikring (»referencerammen«) som et referenceinstrument, der kan hjælpe medlemsstaterne med at fremme og overvåge løbende forbedring af deres erhvervsuddannelsessystemer på grundlag af fælles europæiske referencer, som bygger på og videreudvikler CQAF. Referencerammen bør bidrage til kvalitetsforbedring af erhvervsuddannelserne og til øget gennemsigtighed og ensartethed i forbindelse med den erhvervsuddannelsespolitiske udvikling mellem medlemsstaterne, hvorved gensidig tillid, arbejdstagernes og elevers/studerendes mobilitet og livslang læring fremmes.

(10) Referencerammen bør omfatte en kvalitetssikrings- og forbedringscirkel inden for planlægning, gennemførelse, evaluering/vurdering og fornyet gennemgang/revision af erhvervsuddannelserne suppleret med fælles kvalitetskriterier, indikative deskriptorer og indikatorer. Overvågningsprocesserne, herunder en kombination af interne og eksterne evalueringsmekanismer, skal i nødvendigt omfang defineres af medlemsstaterne med henblik på at udpege systemernes, processernes og procedurernes styrke samt de områder, der skal forbedres. Referencerammen bør omfatte anvendelse af måleredskaber for at dokumentere effektiviteten.

(11) Referencerammen bør anvendes af erhvervsuddannelsessystemerne og udbyderne af erhvervsuddannelse samt ved godkendelse af kvalifikationer. Den giver en systematisk tilgang til kvalitet, idet den omfatter og skaber indbyrdes forbindelse mellem de relevante niveauer og aktører. Referencerammen bør indebære, at der lægges stor vægt på overvågning og forbedring af kvaliteten, idet intern og ekstern evaluering, revision og forbedringsprocesser kombineres og suppleres med målinger og kvalitativ analyse. Referencerammen bør danne grundlag for videreudvikling gennem samarbejde på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan.

(12) Idet denne henstilling giver konkrete redskaber til støtte for en evaluerings- og kvalitetsforbedringskultur på alle niveauer, bidrager den til brug af politikker og praksis, der er videnskabeligt baserede, som grundlag for politikker, der i højere grad er præget af effektivitet og lige muligheder for alle i overensstemmelse med de i 2006 af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, vedtagne konklusioner om effektivitet og lige muligheder for alle i de europæiske uddannelsessystemer [5].

(13) Denne henstilling udgør en referenceramme for udpegning, støtte og udveksling af bedste praksis, ikke kun på nationalt, men også på lokalt og regionalt plan i alle relevante netværk, herunder netværket for den europæiske referenceramme for kvalitetssikring.

(14) Denne henstilling tager hensyn til de fælles principper for kvalitetssikring inden for videregående uddannelse og erhvervsuddannelse i bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 23. april 2008 om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring [6] (European Qualifications Framework, »EQF«). Referencerammen bør derfor være til støtte for gennemførelsen af EQF, navnlig kvaliteten af godkendelsen af læringsresultater. Referencerammen bør ligeledes være til støtte for gennemførelsen af andre europæiske redskaber som f.eks. det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse og de fælles europæiske principper for validering af ikke-formel og uformel læring.

(15) Denne henstilling er på grund af sin ikke bindende karakter i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet i traktatens artikel 5, eftersom den har til formål at støtte og supplere medlemsstaternes indsats ved at fremme yderligere samarbejde mellem medlemsstaterne for at

(1) EUT C 104 af 30.4.2004, s. 1.
(2) Kommuniké fra de europæiske undervisningsministres møde i Berlin den 19. september 2003 om virkeliggørelsen af det europæiske område for videregående uddannelse.
(3) Rådets konklusioner om kvalitetssikring af erhvervsuddannelserne af 28. maj 2004.
(4) Kommissionen etablerede det europæiske netværk for kvalitetssikring inden for erhvervsuddannelser i oktober 2005 efter positiv udtalelse fra Det Rådgivende Udvalg for Erhvervsuddannelse. Medlemmerne er udpeget af medlemsstaterne, kandidatlandene, EFTA- og EØS-landene og organisationerne for arbejdsmarkedets parter i Europa efter en nøje fastlagt procedure.
(5) EUT C 298 af 8.12.2006, s. 3.
(6) EUT C 111 af 6.5.2008, s. 1.

øge erhvervsuddannelsernes gennemsigtighed og fremme mobilitet og livslang læring. Den bør gennemføres i overensstemmelse med national lovgivning og praksis. Denne henstilling er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet i ovennævnte artikel, for så vidt som den hverken erstatter eller definerer nationale kvalitetssikringssystemer. Referencerammen foreskriver ikke et særligt kvalitetssikringssystem eller en særlig tilgang, men fastlægger fælles principper, kvalitetskriterier, indikative deskriptorer og indikatorer, som kan bidrage til vurdering og forbedring af eksisterende systemer og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne.

(16) Formålet med referenceindikatorerne i bilag II er at støtte evaluering og kvalitetsforbedring af erhvervsuddannelsessystemer og/eller blandt udbyderne i overensstemmelse med national lovgivning og praksis, og at fungere som en »værktøjskasse«, som de forskellige brugere kan anvende til at vælge de indikatorer, som de finder mest relevante for kravene i deres særlige kvalitetssikringssystem. For så vidt angår deres art og formål bør de holdes adskilt fra de indikatorer og benchmarks, som der henvises til i Rådets konklusioner af 25. maj 2007 om et sammenhængende sæt indikatorer og benchmarks til overvågning af udviklingen i retning af opfyldelse af Lissabonmålene inden for uddannelse og erhvervsuddannelse ([1]).

(17) Referencerammen kan, hvis den anvendes og videreudvikles af medlemsstaterne, være med til at fremme yderligere forbedring og udvikling af disses erhvervsuddannelsessystemer, støtte til strategier for livslang læring, yderligere integration på det europæiske arbejdsmarked og gennemførelse af EQF samt fremme af en kvalitetsforbedringskultur på alle niveauer, samtidig med at den rige mangfoldighed i de nationale uddannelsessystemer respekteres.

(18) Denne henstilling bør bidrage til at modernisere uddannelsessystemer, forbedre uddannelsernes effektivitet ved at søge at sikre, at folk ikke forlader uddannelsessystemet uden kvalifikationer, forbedre det indbyrdes forhold mellem uddannelse og beskæftigelse, bygge bro mellem formel, ikke-formel og uformel læring og udbygge godkendelse af kvalifikationer på grundlag af erhvervet erfaring,

HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE:

1) at de anvender og videreudvikler den europæiske referenceramme for kvalitetssikring (»referencerammen«), kvalitetskriterierne, de indikative deskriptorer og referenceindikatorerne, der er beskrevet mere indgående i bilag I og II, med henblik på yderligere forbedring og udvikling af deres erhvervsuddannelsessystemer, støtte til strategier for livslang læring og gennemførelse af EQF og det europæiske kvalitetscharter for mobilitet samt fremme af en kvalitetsforbedringskultur og innovation på alle niveauer. Der bør lægges særlig vægt på overgangen fra erhvervsuddannelse til videregående uddannelse

2) at de hver især senest 18. juni 2011 udvikler en tilgang, der har til formål at forbedre kvalitetssikringssystemerne på nationalt plan, hvor dette er hensigtsmæssigt, og at sikre den bedst mulige udnyttelse af referencerammen, idet arbejdsmarkedets parter, regionale og lokale myndigheder og alle andre relevante berørte parter inddrages i overensstemmelse med national lovgivning og praksis

3) at de deltager aktivt i netværket for referencerammen som grundlag for videreudvikling af fælles principper, referencekriterier og -indikatorer, retningslinjer og redskaber til relevante kvalitetsforbedringer af erhvervsuddannelserne på nationalt, regionalt og lokalt plan

4) at de, hvor der ikke allerede forefindes et sådant, opretter et nationalt referencepunkt for kvalitetssikring inden for erhvervsuddannelserne, der er knyttet til de særlige strukturer og krav i hver enkelt medlemsstat, og som i overensstemmelse med national praksis samler eksisterende relevante organer og inddrager arbejdsmarkedets parter og alle relevante berørte parter på nationalt og regionalt plan med henblik på at sikre opfølgning af initiativer. Referencepunkterne bør:

— holde en lang række forskellige berørte parter underrettet om aktiviteterne inden for netværket for referencerammen

— aktivt støtte gennemførelsen af arbejdsprogrammet for netværket for referencerammen

— tage konkrete initiativer for at fremme videreudvikling af referencerammen på nationalt plan

— støtte selvevaluering som et supplerende og effektivt middel til kvalitetssikring, som gør det muligt at måle succes og udpege områder, der kan forbedres, i forbindelse med gennemførelsen af arbejdsprogrammet for netværket for referencerammen

— sikre effektiv formidling af oplysninger til de berørte parter

5) at de foretager en revision af gennemførelsesprocessen hvert fjerde år — en revision, som indarbejdes i hver anden national fremskridtsrapport udarbejdet som led i den fremtidige strategiske ramme for europæisk samarbejde på uddannelses- og erhvervsuddannelsesområdet — på grundlag af referencekriterier, der defineres af netværket for referencerammen i samarbejde med Kommissionen og medlemsstaterne.

([1]) EUT C 311 af 21.12.2007, s. 13.

STØTTER, AT KOMMISSIONEN HAR TIL HENSIGT:

1) at støtte medlemsstaterne ved gennemførelsen af ovennævnte opgaver, navnlig gennem fremme af samarbejde og gensidig læring, afprøvning og udvikling af vejledningsmateriale og oplysning om kvalitetsudvikling af erhvervsuddannelserne på tværs af medlemsstaterne

2) at fremme og sammen med medlemsstaterne deltage i netværket for referencerammen ved at bidrage til den politiske udvikling på dette område gennem konkrete forslag og initiativer, hvor dette er hensigtsmæssigt

3) at sikre opfølgning af gennemførelsen af denne henstilling ved hvert fjerde år at aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de indhøstede erfaringer og følgerne for fremtiden, herunder om nødvendigt om en revision af denne henstilling, der foretages i samarbejde med medlemsstaterne og under inddragelse af forskellige interessenter

4) på baggrund af denne rapport og i samarbejde med medlemsstaterne at foretage en evaluering af gennemførelsen af denne henstilling og om nødvendigt en revision heraf.

Udfærdiget i Bruxelles, den 18. juni 2009.

På Europa-Parlamentets vegne	*På Rådets vegne*
H.-G. PÖTTERING	Štefan FÜLE
Formand	*Formand*

INDLEDNING TIL BILAGENE

Denne henstilling opretter den europæiske referenceramme for kvalitetssikring (»referencerammen«) omfattende en kvalitetssikrings- og forbedringscirkel (planlægning, gennemførelse, evaluering/vurdering og fornyet gennemgang eller revision) for erhvervsuddannelserne baseret på et sæt udvalgte kvalitetskriterier, deskriptorer og indikatorer, der kan anvendes på kvalitetsstyring for både erhvervsuddannelsessystemer og erhvervsuddannelsesudbydere. Formålet er ikke at indføre nye standarder, men at støtte medlemsstaternes indsats samtidig med, at deres forskellige tilgange bevares.

Referencerammen bør betragtes som en »værktøjskasse«, som de forskellige brugere kan anvende til udvælgelse af de deskriptorer og indikatorer, som de finder mest relevante for kravene i deres særlige kvalitetssikringssystem.

De foreslåede deskriptorer (bilag I) og indikatorer (bilag II) er kun vejledende og kan udvælges og anvendes af brugerne af referencerammen i overensstemmelse med alle eller en del af de eksisterende krav og rammer.

De kan anvendes på grund- og/eller videreuddannelse inden for erhvervsuddannelserne, afhængigt af de relevante individuelle karakteristika, der kendetegner medlemsstaternes erhvervsuddannelsessystemer og typen af udbydere.

De skal anvendes på rent frivillig basis under hensyntagen til den mulige ekstra værdi, de kan tilføre, og i overensstemmelse med national lovgivning og praksis. De bør hverken betragtes som benchmarks eller som et middel til at aflægge rapport om eller drage sammenligninger mellem de forskellige nationale systemers kvalitet og effektivitet. Det er fortsat medlemsstaterne, der har det fulde ansvar for overvågning af disse systemers kvalitet.

BILAG I

DEN EUROPÆISKE REFERENCERAMME FOR KVALITETSSIKRING: KVALITETSKRITERIER OG INDIKATIVE DESKRIPTORER [1]

I dette bilag foreslås fælles kvalitetskriterier og indikative deskriptorer, som kan være til støtte for medlemsstaterne i det omfang, de finder det hensigtsmæssigt, ved indførelsen af referencerammen [2].

Kvalitetskriterier	Indikative deskriptorer for erhvervsuddannelsessystemer	Indikative deskriptorer for erhvervsuddannelsesudbydere
Planlægningen afspejler en strategisk vision, der deles af de relevante berørte parter og omfatter eksplicitte mål/ målsætninger, foranstaltninger og indikatorer.	Der er beskrevet mål/målsætninger på mellemlang og lang sigt for erhvervsuddannelserne, og der er skabt forbindelse med målene på europæisk plan. De relevante berørte parter deltager i fastsættelsen af mål og målsætninger for erhvervsuddannelserne på de forskellige niveauer. Målene fastsættes og overvåges ved hjælp af specifikke indikatorer (succeskriterier). Der er fastsat mekanismer og procedurer med henblik på at fastlægge erhvervsuddannelsesbehovene. Der er udarbejdet en informationspolitik for at sikre optimal spredning af resultaterne af kvalitetssikringen under hensyntagen til nationale/regionale krav til beskyttelse af personoplysninger. Standarder og retningslinjer for anerkendelse, validering og certificering af enkeltpersoners kompetencer er blevet defineret.	Europæiske, nationale og regionale politiske mål/målsætninger for erhvervsuddannelserne afspejles i de lokale mål, der er fastsat af udbyderne af erhvervsuddannelse. Der er fastsat eksplicitte mål og målsætninger, som overvåges. Der gennemføres løbende høringer af de relevante berørte parter for at udpege specifikke lokale/individuelle behov. Der er foretaget en eksplicit fordeling af ansvarsområderne inden for kvalitetsstyring og -udvikling. Personalet inddrages på et tidligt tidspunkt i planlægningen, herunder kvalitetsudviklingen. Erhvervsuddannelsesudbyderne planlægger samarbejdsinitiativer med andre erhvervsuddannelsesudbydere. De relevante berørte parter deltager i processen for analyse af lokale behov. Erhvervsuddannelsesudbyderne har udarbejdet et eksplicit og gennemsigtigt kvalitetssikringssystem.
Gennemførelsesplaner, som omfatter eksplicitte principper, udarbejdes i samråd med de berørte parter.	Gennemførelsesplanerne udarbejdes i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, erhvervsuddannelsesudbyderne og andre relevante berørte parter på forskellige niveauer. I gennemførelsesplanerne tages der hensyn til de krævede ressourcer, brugernes kapacitet og de redskaber og retningslinjer, der kan give den nødvendige støtte. Der er udarbejdet retningslinjer og standarder for gennemførelsen på forskellige niveauer. Gennemførelsesplanerne omfatter specifik støtte til uddannelse af lærere og undervisere. Beskrivelsen af erhvervsuddannelsesudbydernes ansvarsområder i forbindelse med gennemførelsesprocessen er eksplicit og gennemsigtig. Der er udarbejdet en national og/eller regional referenceramme for kvalitetssikring, som omfatter retningslinjer og kvalitetsstandarder for erhvervsuddannelsesudbyderniveauet for at fremme løbende forbedringer og selvregulering.	Der foretages en passende intern fordeling af ressourcerne med henblik på opfyldelse af de mål, der er fastsat i gennemførelsesplanerne. Relevante og brede partnerskaber støttes eksplicit med henblik på at gennemføre de planlagte foranstaltninger. Den strategiske plan for udvikling af personalets kompetencer beskriver behovet for uddannelse af lærere og undervisere. Personalet deltager regelmæssigt i erhvervsuddannelserne og udvikler samarbejde med relevante eksterne berørte parter for at støtte kapacitetsopbygningen og kvalitetsforbedringen og at forbedre resultaterne.

[1] Definitionerne i denne henstilling er baseret på Cedefops glossar vedrørende kvalitet inden for erhvervsuddannelse (arbejdsdokument, november 2003).

[2] Der kan findes endnu et sæt udvalgte kvalitetsindikatorer i bilag II.

Kvalitetskriterier	Indikative deskriptorer for erhvervsuddannelsessystemer	Indikative deskriptorer for erhvervsuddannelsesudbydere
Der gennemføres regelmæssig evaluering af resultaterne og processerne suppleret med målinger.	Der er fastlagt en evalueringsmetode, som dækker intern og ekstern evaluering. Det er vedtaget og klart beskrevet, at de berørte parter skal inddrages i overvågnings- og evalueringsprocessen. De nationale/regionale standarder og processer for kvalitetsforbedring og -sikring er relevante og i overensstemmelse med branchens behov. Systemerne gøres til genstand for selvevaluering og intern og ekstern revision, alt efter omstændighederne. Der er indført alarmsystemer. Der anvendes resultatindikatorer. Der gennemføres relevant, regelmæssig og sammenhængende dataindsamling for at måle resultaterne og udpege områder, der skal forbedres. Der er udarbejdet passende dataindsamlingsmetoder, f.eks. spørgeskemaer og indikatorer/målemetoder.	Der gennemføres periodisk selvevaluering i henhold til nationale og regionale regler eller på erhvervsuddannelsesudbydernes initiativ. Evalueringen og revisionen dækker processer og resultater af uddannelsen, herunder en vurdering af elevernes/de studerendes tilfredshed og personalets indsats og tilfredshed. Evalueringen og revisionen omfatter tilstrækkelige og effektive mekanismer til inddragelse af interne og eksterne berørte parter. Der er indført alarmsystemer.
Revision	Procedurerne, mekanismerne og redskaberne til revision er defineret på alle niveauer. Processerne revideres regelmæssigt, og der udarbejdes handlingsplaner for forandringer. Systemerne tilpasses i overensstemmelse hermed. Oplysninger om resultaterne af evalueringen offentliggøres.	Elevernes/de studerendes feedback vedrørende deres individuelle læringserfaringer og vedrørende lærings- og undervisningsmiljø indsamles. Dette anvendes sammen med undervisernes feedback som input til yderligere foranstaltninger. Oplysninger om resultaterne af evalueringen offentliggøres i brede kredse. Procedurerne for feedback og revision udgør en del af en strategisk læringsproces i organisationen. Resultaterne af evalueringsprocessen drøftes med relevante berørte parter, og der udarbejdes passende handlingsplaner.

BILAG II

ET SÆT UDVALGTE KVALITETSINDIKATORER FOR VURDERING AF KVALITETEN I ERHVERVSUDDANNELSER, DER KAN ANVENDES SOM REFERENCE

I dette bilag foreslås et omfattende sæt udvalgte kvalitetsindikatorer, der kan støtte evaluering og kvalitetsforbedring af erhvervsuddannelsessystemer og/eller erhvervsuddannelsesudbydere. Dette sæt indikatorer vil blive videreudviklet gennem europæisk samarbejde på bilateralt og/eller multilateralt plan og på grundlag af europæiske data og nationale registre.

For så vidt angår deres art og formål bør de holdes adskilt fra de indikatorer og benchmarks, som der henvises til i Rådets konklusioner af 25. maj 2007 om et sammenhængende sæt indikatorer og benchmarks til overvågning af udviklingen i retning af opfyldelse af Lissabonmålene inden for uddannelse og erhvervsuddannelse.

Endvidere omfatter oversigten over indikatorer ikke aggregerede indikatorer på nationalt plan i tilfælde, hvor disse ikke eksisterer eller er vanskelige at fremskaffe. På nationalt plan kan sådanne indikatorer samles på et senere tidspunkt på grundlag af en fælles aftale mellem medlemsstaterne, Kommissionen og netværket for den europæiske referenceramme for kvalitetssikring.

Indikator	Indikatortype	Politikkens formål
Overordnede indikatorer for kvalitetssikring		
Nr. 1 Kvalitetssikringssystemernes relevans for erhvervsuddannelsesudbyderne: a) andel erhvervsuddannelsesudbydere, der anvender interne kvalitetssikringssystemer, der er fastlagt ved lov/på eget initiativ b) andel akkrediterede erhvervsuddannelsesudbydere	Kontekstindikator/inputindikator	Fremme af en kultur præget af kvalitetsforbedring blandt erhvervsuddannelsesudbydere Forøgelse af gennemsigtigheden af erhvervsuddannelsernes kvalitet Øget gensidig tillid, hvad angår erhvervsuddannelserne
Nr. 2 Investering i uddannelse for undervisere: a) andel lærere og undervisere, der deltager i efter- og videreuddannelse b) investeret beløb	Inputindikator/procesindikator	Fremme af lærernes og undervisernes engagement i kvalitetsudviklings-processen inden for erhvervsuddannelserne Erhvervsuddannelsernes evne til at reagere på ændringer i arbejdsmarkedets efterspørgsel Forbedring af den enkeltes læringskapacitetsopbygning Forbedring af elevernes/de studerendes resultater
Indikatorer, der supplerer kvalitetsmålsætningerne for erhvervsuddannelsespolitikkerne		
Nr. 3 Deltagelse i erhvervsuddannelsesprogrammer: Antal deltagere i erhvervsuddannelsesprogrammer (1) opdelt efter programtype og de individuelle kriterier (2)	Inputindikator/procesindikator/outputindikator	Opnåelse af grundlæggende oplysninger om erhvervsuddannelsernes tiltrækningskraft på erhvervsuddannelsessystem- og erhvervuddannelsesudbyderniveau Målretning af støtten for at øge adgangen til erhvervsuddannelserne, herunder også for dårligt stillede grupper

Indikator	Indikatortype	Politikkens formål
Nr. 4 Andel af deltagerne, som færdiggør erhvervsuddannelsesprogrammerne: Antal personer, som har færdiggjort et helt erhvervsuddannelsesprogram/opgivet et erhvervsuddannelsesprogram, opdelt efter programtype og de individuelle kriterier	Procesindikator/outputindikator/resultatindikator	Opnåelse af grundlæggende oplysninger om uddannelsesmæssige resultater og erhvervsuddannelsesprocessens kvalitet Beregning af den andel af elever/studerende, der forlader skolen i utide, set i forhold til andelen af deltagere Støtte til vellykket gennemførelse af uddannelsesforløb som et af de vigtigste mål for kvalitet i erhvervsuddannelserne Støtte til særlige uddannelsesforløb, herunder for dårligt stillede grupper
Nr. 5 Antal personer, der er kommet i arbejde efter færdiggørelse af et erhvervsuddannelsesprogram: a) situationen for personer med en erhvervsuddannelse på et givet tidspunkt efter uddannelsens afslutning, opdelt efter programtype og de individuelle kriterier ([3]) b) andel af personer med en erhvervsuddannelse, der er kommet i arbejde på et givet tidspunkt efter uddannelsens afslutning, opdelt efter programtype og de individuelle kriterier	Resultatindikator	Fremme af beskæftigelsesegnethed Forbedring af erhvervsuddannelsernes evne til at reagere på ændringer i arbejdsmarkedets efterspørgsel Støtte til særlige uddannelsesforløb, herunder for dårligt stillede grupper
Nr. 6 Udnyttelse af de opnåede færdigheder på arbejdspladsen: a) oplysninger om de stillinger, som personer med færdiggjort erhvervsuddannelse har opnået, opdelt efter erhvervsuddannelsestype og individuelle kriterier b) den enkeltes og arbejdsgivernes tilfredshed med de opnåede færdigheder/kompetencer	Resultatindikator (blanding af kvalitative og kvantitative data)	Forbedring af beskæftigelsesegnethed Forbedring af erhvervsuddannelsernes evne til at reagere på ændringer i arbejdsmarkedets efterspørgsel Støtte til særlige uddannelsesforløb, herunder for dårligt stillede grupper
Kontekstoplysninger		
Nr. 7 Arbejdsløshed ([4]) i henhold til individuelle kriterier	Kontekstindikator	Baggrundsoplysninger, der kan anvendes, når der træffes politiske beslutninger om erhvervsuddannelsessystemerne
Nr. 8 Udsatte grupper: a) andel af deltagerne i erhvervsuddannelse, der tilhører dårligt stillede grupper (i en bestemt region eller et bestemt afgrænset område), opdelt efter alder og køn b) andel af personer i de dårligt stillede grupper, som færdiggør uddannelsen, opdelt efter alder og køn	Kontekstindikator	Baggrundsoplysninger, der kan anvendes, når der træffes politiske beslutninger om erhvervsuddannelsessystemerne Forbedring af adgangen til erhvervsuddannelserne for dårligt stillede grupper Støtte til særlige uddannelsesforløb for dårligt stillede grupper

Indikator	Indikatortype	Politikkens formål
Nr. 9 Mekanismer til fastlæggelse af arbejdsmarkedets behov for erhvervsuddannelse: a) oplysninger om mekanismer til bestemmelse af ændringer i efterspørgslen på forskellige niveauer b) dokumentation for deres effektivitet	Kontekstindikator/inputindikator (kvalitative oplysninger)	Forbedring af erhvervsuddannelsernes evne til at reagere på ændringer i arbejdsmarkedets efterspørgsel Fremme af beskæftigelsesegnethed
Nr. 10 Ordninger for fremme af bedre adgang til erhvervsuddannelserne: a) oplysninger om eksisterende ordninger på forskellige niveauer b) dokumentation for deres effektivitet	Procesindikator (kvalitative oplysninger)	Forbedring af adgangen til erhvervsuddannelserne, herunder også for dårligt stillede grupper Støtte til særlige uddannelsesforløb

(1) For grundforløbet inden for erhvervsuddannelser: Der skal gennemføres seks ugers erhvervsuddannelse, før en elev/studerende kan betragtes som deltager.
For livslang læring: andel af befolkningen, der deltager i formelle erhvervsuddannelsesprogrammer.

(2) Bortset fra grundlæggende oplysninger om køn og alder kan der også anvendes andre sociale kriterier som f.eks. antal elever, der forlader skolen i utide, bedste uddannelsesmæssige resultater, indvandrere, handicappede, arbejdsløshedsperiodens varighed osv.

(3) For grundforløbet inden for erhvervsuddannelser: herunder oplysninger om situationen for personer, der forlader uddannelsen.

(4) Definition i henhold til ILO og OECD: arbejdsløse i aldersgruppen 15-74, som aktivt søger beskæftigelse og er rede til at påtage sig et arbejde.